

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia. Muutos liittyy pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi 1999 annetun neuvoston direktiivin täytäntöönpanoon. Lailla luotaisiin järjestelmä, jolla alusturvallisuuden valvontaviranomaiset tarkastavat Suomen satamiin tai satamista säännöllisesti liikennöivät ro-ro-matkustajalukset ja suurnopeusmatkustajalukset ennen liikennöinnin aloittamista ja myöhemmin säännöllisin väliajoin. Alukset tarkastettaisiin riippumatta siitä, minkä lipun alla ne purjehdivat. Ennen liikennöinnin aloittamista suoritettavat perustarkastukset olisi suoritettava myös laivanisännän ja lippuvaltion osalta. Tarkastuksia suorittaessaan alusturvallisuuden valvontaviranomaisen olisi toimittava yhteistyössä sellaisen toisen Euroopan unio-

nin jäsenvaltion hallinnon kanssa, jonka satamaan tai satamasta ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus harjoittaa säännöllistä liikennettä.

Säännölliselle ro-ro-matkustaja-alusliikenteelle ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteelle asetettaisiin tiettyjä turvallisuusvaatimuksia. Uutena vaatimuksena olisi muun muassa, että alus on varustettava matkatietojen tallentimella. Jos suoritetuissa tarkastuksissa todetaan, että alus ei täytä asetettuja vaatimuksia, aluksen liikennöinti tulisi estää. Pääosa direktiivin täytäntöönpanoon tarvittavista säännöksistä ehdotetaan sisällytettäväksi omana lukunaan alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin. Tarkemmat säännökset ehdotetaan annettaviksi valtioneuvoston asetuksella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa (370/1995) säädetään alusturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta. Tämän lain nojalla on annettu asetus ulkomaisten alusten tarkastuksesta Suomessa (325/1997). Mainitulla asetuksella on pääosin pantu täytäntöön alusturvallisuutta, saastumisen ehkäisemistä ja alusten asumis- ja työskentelyolosuhteita koskevien kansainvälisten standardien soveltamisesta yhteisön satamia käyttäviin ja jäsenmaiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesillä purjehtiviin aluksiin (satamavaltioiden suorittama valvonta) annettu neuvoston direktiivi 95/21/EY. Ulkomaisten alusten tarkastuksesta Suomessa annetun asetuksen nojalla Suomen valvontaviranomaisen on vuosittain tarkastettava ainakin 25 prosenttia Suomen satamissa vuosittain käyvistä ulkomaisista aluksista. Alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan merenkululaitoksen alusturvallisuusasioita hoitavan yksikön päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies ovat mainitussa laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ulkomaisten alusten katsastuksista ja tarkastuksista ja niiden perusteella annettavista todistus- ja turvallisuuskirjoista puolestaan säädetään alusten katsastuksista annetussa asetuksessa (1123/1999), joka on annettu merilain (674/1994) sekä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/1979) nojalla.

Euroopan yhteisön neuvosto antoi 29 päivänä huhtikuuta 1999 direktiivin 1999/35/EY pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi, jäljempänä tarkastusdirektiivi. Direktiivin tarkoituksena on Euroopan yhteisön satamiin tai satamista harjoitettavan säännöllisen ro-ro-matkustaja-

alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisuuden lisääminen sääntämällä liikenteen harjoittamisen edellytyksistä sekä jäsenvaltioiden oikeudesta osallistua tällaisessa liikenteessä sattuneiden merionnettomuuksien tutkintaan. Direktiivi kohdistuu kaikkiin säännöllisessä liikenteessä oleviin ro-ro-matkustaja-aluksiin ja suurnopeusmatkustaja-aluksiin lipusta riippumatta.

Tarkastusdirektiivin tarkoituksena on luoda järjestelmä, jolla sellaiset Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, joiden satamiin tai satamista säännöllinen liikennöinti tapahtuu, tarkastavat alukset ennen liikennöinnin aloittamista ja myöhemmin säännöllisin väliajoin. Tarkastusten tuloksista ilmoitetaan laivanisännälle kirjallisesti. Jos tarkastusdirektiivin vaatimuksia ei täytetä, aluksen liikennöinti tulee estää.

Tarkastusdirektiivissä asetetaan säännölliselle ro-ro-matkustaja-alusliikenteelle ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteelle tiettyjä vaatimuksia. Ensinnäkin aluksella tulee olla voimassa olevat lippuvaltion antamat todistus- ja turvallisuuskirjat ja aluksen tulee täyttää Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) hyväksytyt soveltuvat turvallisuusvaatimukset, erityisesti ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981), jäljempänä SOLAS-yleissopimus, vaatimukset. Lisäksi aluksen tulee täyttää hyväksytyyn luokituslaitoksen muun muassa aluksen rungolle asettamat vaatimukset. Aluksessa tulee olla matkatietojen tallennin. Jos ro-ro-matkustaja-alus liikennöi alueella, jolla sovelletaan määrättyjen Luoteis-Euroopan ja Itämeren satamien välillä tapahtuvassa tai näihin satamiin suuntautuvassa säännöllisessä kansainvälisessä reittiliikenteessä liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten vakavuuden erityisvaatimuksista tehtyä sopimusta (SopS 20/1997), sen tulee olla mai-

nitun sopimuksen vaatimusten mukainen. Lisäksi eräät IMO:n suositusluontoiset päätöslauselmat saatetaan pakottaviksi säännöksiksi tarkastusdirektiivin kautta.

Lisäksi tarkastusdirektiivin tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille, joita asia huomattavassa määrin koskee, oikeus suorittaa merionnettomuuksien tutkinta tai osallistua siihen, jos onnettomuus tapahtuu direktiivin tarkoittamassa liikenteessä.

Tarkastusdirektiivissä säännellyt menettelyt tulevat lippuvaltioiden suorittamien alusten katsastusten ja tarkastusten sekä niiden perusteella annettavien todistus- ja turvallisuuskirjojen ja toisaalta satamavaltioiden suorittamien ulkomaisten alusten tarkastusten lisäksi.

Suomessa nykyisin voimassa olevissa säännöksissä ei säädetä tarkastusdirektiivin mukaisista tarkastuksista, joita Suomi niin sanotun isäntävaltion ominaisuudessa joutuu direktiivin mukaisesti suorittamaan. Lainsäädäntömme ei myöskään sisällä säännöksiä direktiivin tarkoittamasta liikennöinnin estämisestä. Direktiivin panemiseksi täytäntöön tarvitaan siten muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

Pääosa tarkastusdirektiivin täytäntöönpanoon tarvittavista säännöksistä ehdotetaan sisällytettäväksi omana lukunaan alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin. Tarkemmat säännökset ehdotetaan annettaviksi valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu uusi luku sisältäisi säännökset luvun soveltamisalasta, ennen liikennöinnin aloittamista aluksella suoritettavista sekä laivanisäntien ja lippuvaltioiden osalta suoritettavista tarkastuksista, tarkastuksista liikennöinnin aikana, yhteistoiminnasta eri isäntävaltioiden ja aluksen lippuvaltion kesken, liikennöinnin estämisestä sekä valtuutussäännöksen tarkempien säännösten antamiselle.

Onnettomuuksien tutkinnasta säädetään onnettomuuksien tutkinnasta annetussa laissa (373/1985) ja asetuksessa (79/1996). Tarkastusdirektiivin onnettomuuksien tutkintaa koskevat säännökset on tarkoitus sisällyttää edellä mainittuun onnettomuuksien tutkintaa koskevaan lainsäädäntöön.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Esityksen johdosta varustamoille aiheutuu lisäkustannuksia sekä uusista vaatimuksista että suoritettavista tarkastuksista. Matkatietojen tallenninta koskeva vaatimus on uusi myös Suomen merenkulkuelinkeinon kannalta. Matkatietojen tallentimien asentaminen olemassa oleviin aluksiin on huomattavasti kalliimpaa kuin asentaminen uusiin aluksiin. Matkatietojen tallentimien asentamisen olemassa oleviin aluksiin arvioidaan maksavan noin 1 miljoonaa markkaa.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esitykseen sisältyvät tarkastusvelvollisuudet aiheuttavat merenkululaitokselle lisätyötä, mutta tämä työ pystytään hoitamaan olemassa olevien henkilöresurssien puitteissa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu merenkululaitoksen esityksen pohjalta virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä. Merenkululaitoksen esityksestä on pyydetty lausunto merenkulualan työnantaja- ja työntekijäjärjestöiltä, joita on myös kuultu esityksen jatkovalmistelussa.

4. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Ehdotettu laki ja sen nojalla annettava asetus liittyvät pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi annetun neuvoston direktiivin täytäntöönpanoon. Direktiivin onnettomuuksien tutkintaa koskevat säännökset on tarkoitus sisällyttää onnettomuuksien tutkintaa koskevaan lainsäädäntöön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. *Määritelmät.* Pykälään ehdotetaan lisättäviksi ne tarkastusdirektiivin 2 artiklassa olevat määritelmät, joita tarvitaan laissa ja jotka eivät jo sisälly lain 2 §:n määritelmiin.

4 a luku. **Säännöllisen ro-ro-matkustaja-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisuuden varmistaminen**

17 a §. *Luvun soveltamisala.* Ehdotettu luvun soveltamisala vastaa tarkastusdirektiivin 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyä soveltamisalaa. Lukua sovellettaisiin kaikkiin ro-ro-matkustaja-aluksiin ja suurnopeusmatkustaja-aluksiin, joilla harjoitetaan säännöllistä liikennettä Suomen satamiin tai satamista riippumatta siitä, minkä lipun alla alukset purjehtivat. Lukua sovellettaisiin kaikkiin kansainvälisiin merimatkoihin ja kotimaan matkoihin eräiden kotimaan matkoilla liikennöivien matkustaja-alusten turvallisuudesta annetun asetuksen (1307/1999) 5 §:ssä tarkoitetun A-luokan alueella. A-luokan alue tarkoittaa merialueita, joilla alus kulkee yli 20 meripeninkulman päässä rantaviivasta. Tarkastusdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan sen säännöksiä voitaisiin soveltaa myös sellaisiin aluksiin, jotka harjoittavat kotimaan liikennettä alle 20 meripeninkulman päässä rantaviivasta. Tällainen liikenne sekä sisävesiliikenne ehdotetaan lakiesityksessä kuitenkin jätettäväksi luvun soveltamisalan ulkopuolelle, koska olisi kohtuutonta ja epäkäytännöllistä vaatia tällaisessa liikenteessä olevia aluksia noudattamaan kaikkia direktiivin vaatimuksia.

17 b §. *Perustarkastukset aluksilla.* Pykälä vastaa tarkastusdirektiivin 4 artiklaa. Siinä ehdotetaan säädettäväksi perustarkastuksesta.

Perustarkastus tarkoittaa sitä, että ennen säännöllisen liikenteen aloittamista ro-ro-matkustaja-aluksella tai suurnopeusmatkustaja-aluksella suoritetaan alkutarkastus, johon sisältyy muun muassa sen tarkastaminen, että aluksella on kaikki lippuvaltion myöntämät asiaankuuluvat, voimassa olevat todistuskirjat. Kansainvälisillä matkoilla liikennöivien alusten on täytettävä SOLAS-yleissopimuksen vaatimukset. Perustarkastuksessa tarkastetaan myös, että alus on katsastettu IMO:n katsastusohjeiden mukaisesti. Tarkastuksessa katsotaan, että aluksen runko, pää- ja apukoneisto sekä sähköiset ja automaattiset laitteet on rakennettu ja pidetty kunnossa hyväksytyin laitoksen tai lippuvaltion hallinnon samantarvoisiksi hyväksymissä säännöissä määritettyjen luokitusstandardien mukaisesti. Perustarkastuksessa on myös tarkastettava, että alus on varustettu matkatietojen tallentimella. Lisäksi olisi tarkastettava, että suomalainen ro-ro-matkustaja-alus ja muun sopimusvaltion lipun alla purjehtiva ro-ro-matkustaja-alus on määrättyjen Luoteis-Euroopan ja Itämeren satamien välillä tapahtuvassa tai näihin satamiin tai näistä satamista suuntautuvassa säännöllisessä kansainvälisessä reittiliikenteessä liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten vakavuuden erityisvaatimuksista tehdyn sopimuksen vaatimusten mukainen.

17 c §. *Perustarkastukset laivanisäntien ja lippuvaltioiden osalta.* Pykälä vastaa tarkastusdirektiivin 5 artiklaa. Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisen on alusten lisäksi tarkastettava myös laivanisäntien toimenpiteitä, jotta 17 b §:n säännöksiä ja tarkastusdirektiivin liitteen I mukaisia laivanisäntien toimia koskevia erityisvaatimuksia noudatetaan. Liitteessä I tarkoitettu laivanisäntien huolehtimisvelvollisuus kohdistuu sekä aluksen päällikön toimiin että aluksen kuntoon ja matkustajien turvallisuuteen.

Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisen

on tarkastettava myös, että laivanisännät suostuvat etukäteen siihen, että Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, joiden satamaan tai satamasta ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus harjoittaa säännöllistä liikennettä, ja sellaiset muut Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, joita asia merkittävässä määrin koskee, saavat suorittaa merionnettomuuksien tutkinnan tai osallistua siihen. Lisäksi laivanisännän on suostuttava siihen, että onnettomuudessa osallisena olleen aluksen matkatietojen tallentimesta saatavat tiedot ovat edellä mainittujen tahojen käytettävissä.

Valvontaviranomaisen tarkastusvelvoitteisiin kuuluu ehdotuksen mukaan myös tarkastaa, että muun kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivan aluksen lippuvaltio on hyväksynyt laivanisännän edellä mainitun sitoumuksen täyttää tämän pykälän vaatimukset.

17 d §. *Erityiset perustarkastukset.* Pykälä vastaa tarkastusdirektiivin 6 artiklaa. Sen mukaan valvontaviranomaisen olisi ennen säännöllisen liikennöinnin aloittamista suoritettava aluksen tarkastus tarkastusdirektiivin liitteiden I ja III mukaisesti. Kuten edellä on todettu, liite I sisältää laivanisäntiä koskevia erityisvaatimuksia, joiden mukaan laivanisäntien on huolehdittava tietyistä aluksen päällikköön, itse alukseen ja matkustajien turvallisuuteen liittyvistä asioista. Liite III puolestaan sisältää säännöksiä erityistarkastuksissa noudatettavista menettelyistä. Sen mukaisesti erityistarkastuksissa on varmistettava, että erityisesti aluksen rakennetta, osastoimista ja vakavuutta, koneistoa ja sähkölaitteita, lastausta, vakavuutta, palosuojelua, matkustajien enimmäismäärää, hengenvestuslaitteita ja vaarallisten aineiden kuljettamista, radioliikennettä ja navigointia koskevia lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan. Nämä erityistarkastukset olisi suoritettava valvontaviranomaisen asettaman enintään yhden kuukauden määräajan kuluessa 17 b ja 17 c §:ssä tarkoitetuista perustarkastuksista laskettuna.

17 e §. *Erityissäännöksiä tarkastuksista.* Säännös vastaa tarkastusdirektiivin 7 artiklaa. Pykälän mukaan aikaisemmat tarkastukset olisi otettava huomioon, jotta velvollisuudet eivät kävisi laivanisännille liian raskaiksi. Ro-ro-matkustaja-alukset ja suurnopeusmat-

kustaja-alukset olisi vapautettava tarkastuksista, jos muilla samankaltaisilla reiteillä liikennöintiä varten on vahvistettu, että ne täyttävät tämän asetuksen tarkoittamat turvallista liikennöintiä koskevat vaatimukset. Lisäksi korvaaviin aluksiin olisi sovellettava 3 momentissa tarkoitettuja erityisjärjestelyjä.

17 f §. *Säännölliset erityistarkastukset ja muut tarkastukset.* Pykälä vastaa tarkastusdirektiivin 8 artiklaa. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi liikennöinnin aloittamisen jälkeen säännöllisin väliajoin suoritettavista tarkastuksista ja tarkastuksista, joita on suoritettava, kun liikennöinnin olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Valvontaviranomaisen olisi kerran 12 kuukaudessa suoritettava tarkastusdirektiivin liitteen III mukainen erityistarkastus ja aluksen ollessa liikenteessä erityistarkastus, jossa tarkastettaisiin riittävä määrä tarkastusdirektiivin liitteissä I, III ja IV tarkoitetuista seikoista sen varmistamiseksi, että alus täyttää liikennöintiä koskevat turvallisuusvaatimukset. Liite IV sisältää ohjeelliset suuntaviivat säännöllisen liikennöinnin aikana tehtäviä tarkastuksia varten.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi erityistarkastuksista, joita on pääsääntöisesti tehtävä joka kerta, kun ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle tehdään huomattavia korjaus-, muutos-, tai muuntamistöitä tai kun aluksen laivanisäntä tai lippu vaihtuu tai alus siirretään toiseen luokkaan. Erityistarkastukset olisi tehtävä tarkastusdirektiivin liitteen III mukaisesti.

Jos säännöllisin väliajoin suoritettavissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, jotka aiheuttavat liikennöinnin estämisen 17 h §:n mukaisesti, olisi laivanisännän korvattava kaikki tarkastuksiin liittyvät kustannukset.

17 g §. *Yhteistoiminta isäntävaltioiden ja aluksen lippuvaltion kesken.* Pykälä vastaa tarkastusdirektiivin 11 artiklan 2 ja 4 kohtaa, 13 artiklan 1 ja 5 kohtaa sekä 14 artiklaa. Sen mukaan valvontaviranomaisen olisi tarkastuksia suorittaessaan tehtävä yhteistyötä muiden isäntävaltioiden sekä aluksen lippuvaltion hallintojen kanssa. Jos 2 §:n 13 kohdassa tarkoitettun vapautuskirjan asianmukaisuutta koskee erimielisyys eri isäntävaltioi-

den kesken, on erimielisyys pykälän 2 momentin mukaisesti ratkaistava ennen erityisen perustarkastuksen suorittamista. Ehdotetun 3 momentin mukaan valvontaviranomaisen on myös varmistettava, että aluksen lippuvaltio ottaa huomioon Suomen mahdolliset liikenerajoitukset ennen suurnopeussäännösten mukaisen liikennöintiluvan myöntämistä.

17 h §. *Liikennöinnin estäminen.* Pykälä vastaa tarkastusdirektiivin 10 artiklaa. Säännöksessä annettaisiin valvontaviranomaisille alusturvallisuuden valvontalain 14 §:ssä säädettyjen aluksen pysäyttämistä koskevien valtuutuksien lisäksi valtuutus tehdä päätös ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen säännöllisen liikennöinnin estämisestä tietyissä tapauksissa.

Ensinnäkin liikennöinti tulisi estää, jos valvontaviranomainen ei 17 b tai 17 c §:ssä tarkoitetuissa perustarkastuksissa pysty varmistamaan, että alus täyttää mainituissa säännöksissä tarkoitettuja vaatimukset. Liikennöinti tulisi estää myös siinä tapauksessa, että 17 d §:ssä tarkoitetuissa erityisissä perustarkastuksissa ja 17 f §:ssä tarkoitetuissa säännöllisissä erityistarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, joista aiheutuu välitön vaara ihmishengelle, alukselle, sen laivaväelle tai matkustajille. Samoin liikennöinti tulisi estää, jos vaarallisten tai merta pilaavien aineiden aluskuljetuksiin liittyvistä ilmoitusvelvollisuuksista annetun asetuksen (869/1994), soveltuvin osin aluksen miehituksesta, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/1997) ja ro-ro-matkustaja-alusten turvallisuusjohtamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95, sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 179/98, säännösten noudattaminen todetaan laiminlyödyksi siten, että siitä aiheutuu välitön vaara ihmishengelle, alukselle, sen laivaväelle tai matkustajille. Ulkomaisen aluksen osalta liikennöinnin estäminen tulisi kysymykseen vielä siinä tapauksessa, että aluksen lippuvaltio ei ole neuvotellut valvontaviranomaisen kanssa asioissa, jotka liittyvät alukselle myönnetyn vapautuskirjan asianmukaisuuteen ja suurnopeusalukselle myönnettyyn liikennöintilupa.

Jos ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus jo liikennöi säännöllisesti

Suomen satamaan tai satamasta ja tämän luvun tarkoittamissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia tässä pykälässä tarkoitettuja puutteita, jotka eivät aiheuta välitöntä vaaraa ihmishengelle, alukselle, sen laivaväelle tai matkustajille, valvontaviranomaisen on ehdotetun 2 momentin mukaan vaadittava laivanisäntää korjaamaan puutteet viipymättä tai asetetun määräajan kuluessa. Valvontaviranomaisen olisi vielä tarkastettava, että puutteet on korjattu tyydyttävällä tavalla. Jos puutteita ei ole korjattu, valvontaviranomaisen olisi tehtävä päätös aluksen liikennöinnin estämisestä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valvontaviranomaisen on kirjallisesti ilmoitettava laivanisännälle päätöksestä, jolla liikennöinti on estetty. Päätös on myös perusteltava.

17 i §. *Suunnittelu hätätilanteiden varalle.* Pykälä vastaa direktiivin liitännäistoimenpiteitä käsittelevän 13 artiklan 4 kohtaa. Sen mukaisesti valvontaviranomaisen on huolehdittava, että ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen laivanisäntä ylläpitää valmiusjärjestelmää koskevaa suunnittelua aluksilla sattuvien hätätilanteiden varalta.

17 j §. *Tarkemmat säännökset ro-ro-matkustaja-alusten ja suur-nopeusmatkustaja-alusten turvallisuuden varmistamisesta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin eräistä ehdotetussa luvussa tarkoitetuista asioista.

Asetuksella olisi tarpeen säätää valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuuksista, joista tarkastusdirektiiviin sisältyy säännöksiä. Muun muassa direktiivin 9 artiklan mukaan isäntävaltioiden on viipymättä ilmoitettava laivanisännälle suoritettujen tarkastusten tuloksista.

Asetuksella säädettäisiin myös tarkastuksissa noudatettavista menettelyistä ja tarkastuksiin osallistujista. Direktiivin 11 artiklassa on säännöksiä tarkastuksissa noudatettavista menettelyistä ja siitä, mitkä tahot osallistuvat tarkastuksiin. Artiklan 2 kohdan mukaan erityistarkastukset on suoritettava yhteistyössä mahdollisen toisen isäntävaltion tarkastajien kanssa. Artiklan 3 kohdan mukaisesti valvontaviranomainen voi pyydettyä suorittaa tarkastuksen toisen isäntävaltion puolesta tai

pyytää tätä suorittamaan tarkastuksen omasta puolestaan. Myös lippuvaltion hallinnon edustaja on artiklan 4 kohdan mukaan kutsuttava erityistarkastukseen, jos laivanisäntä sitä pyytää. Kun erityisiä perustarkastuksia ja säännöllisiä erityistarkastuksia suunnitellaan, on isäntävaltion artiklan 5 kohdan mukaan otettava aluksen liikennöinti- ja huoltoaika-taulu huomioon. Nämä direktiivin säännökset on tarkoitus sisällyttää asetukseen.

Tarkastusdirektiivin 11 artiklan 6 kohta sisältää lisäksi tarkastuskertomusta koskevan säännöksen. Myös tarkastuskertomuksesta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Myös hätätilanteiden varalle varmistautumisesta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Tarkastusdirektiivin 11 artiklan 7 kohdan mukaan komissiolle on ilmoitettava, jos isäntävaltioiden välillä on erimielisyyttä perustarkastuksia koskevien säännösten soveltamisesta. Tätä koskeva säännös on tarkoitus ottaa asetukseen.

Direktiivin 15 artiklan mukaan niille yhteisön ulkopuolisille maille, jotka joko lippuvaltiona tai isäntävaltion tavoin ovat vastuussa direktiivin soveltamisalaan kuuluvista aluksista, on ilmoitettava direktiivin vaatimuksista. Vastaava säännös otettaisiin asetukseen.

Vielä asetuksella säädettäisiin matkatietojen tallentimista. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan d alakohta sisältää säännöksen matkatietojen tallentimista.

19 §. *Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhaun vaikutus päätökseen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään tarkastusdirektiivin 10 artiklan 3 kohdan mukainen säännös, jonka mukaan oikaisuvaatimuksen tekeminen tai valitus ei estäisi ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen liikennöinnin estämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisuapä-

töksen tekijä tai valitusviranomainen toisin määrää.

2. Tarkemmat säännökset

Tarkemmat tarkastusdirektiivin täytäntöönpanoa koskevat säännökset on tarkoitus antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetusluonnos on esityksen liitteenä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakiehdotuksen 17 b — 17 d §:ssä tarkoitetut perustarkastukset on suoritettava viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002 sellaisen ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen osalta, joka lain voimaantullessa liikennöi säännöllisesti Suomen satamaan tai satamasta.

Ro-ro-matkustaja-alus ja suurnopeusmatkustaja-alus on tarkastusdirektiivin mukaan varustettava matkatietojen tallentimella viimeistään 1 päivänä helmikuuta 2003. SOLAS-yleissopimuksen V lukuun joulukuussa 2000 hyväksytyllä muutoksella vastaava vaatimus on otettu SOLAS-yleissopimukseen. Tästä johtuen joillain aluksilla tullaan matkatietojen tallennin vaatimaan mahdollisesti jo ennen 1 päivää helmikuuta 2003. Ajankohta määräytyy aluksen katsastusjakson mukaan ja aikaisin ajankohta on heinäkuussa 2002. Näin ollen lain 17 b §:n 1 momentin 4 kohtaa on sovellettava, jollei SOLAS-yleissopimuksesta johdu aikaisempia päivämääriä, 1 päivästä helmikuuta 2003.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (370/1995) 2 ja 19 §, sellaisena kuin niistä on 19 § laissa 1251/1997, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alusturvallisuudella* aluksen merikelpoisuutta, aluksen turvallista käyttöä ja turvalliseen käyttöön liittyviä johtamisjärjestelyjä, laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmää sekä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä;

2) *kotimaan liikenteellä* liikennettä kotimaan satamien välillä sekä risteilyalusliikennettä, jossa alus lähtee suomalaisesta satamasta ja palaa takaisin suomalaiseen satamaan;

3) *laivanisännällä* sellaista aluksen omistajaa tai koko aluksen vuokraajaa, joka joko yksinään tai yhdessä toisten henkilöiden kanssa käyttää tosiasiallista määräämisvaltaa aluksen alusturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä; laivanisäntään rinnastetaan tässä laissa sellainen henkilö, joka sopimuksen perusteella tai muutoin tosiasiallisesti hoitaa aluksen alusturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä;

4) *tarkastusdirektiivillä* pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustajalusliikenteen turvallisen harjoittamisen

varmistamiseksi annettua neuvoston direktiiviä 1999/35/EY;

5) *SOLAS-yleissopimuksella* vuoden 1974 kansainvälistä yleissopimusta ihmishengen turvallisuudesta merellä (SopS 11/1981), sellaisena kuin se on 29 päivänä huhtikuuta 1999;

6) *non-SOLAS-direktiivillä* matkustajalusten turvallisuussäännöistä ja

-määräyksistä annettua neuvoston direktiiviä 98/18/EY;

7) *ro-ro-matkustaja-aluksella* meriliikenteeseen yli 12 matkustajalle tarkoitettua matkustaja-alusta, joka on suunniteltu siten, että maantie- tai raideajoneuvojen ajokuormaus ja -purkaminen on mahdollista;

8) *suurnopeusmatkustaja-aluksella* SOLAS-yleissopimuksen X luvun 1 säännössä määriteltyä suurnopeusalusta, joka kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa;

9) *matkustajalla* jokaista muuta henkilöä kuin:

a) aluksen päällikköä ja laivaväkeen kuuluvia tai muita missä ominaisuudessa tahansa alukseen toimeen otettuja tai siinä aluksen lukuun työskenteleviä henkilöitä; ja

b) alle vuoden ikäisiä lapsia;

10) *suurnopeusalussäännöstöllä* suurnopeusalusten kansainvälistä turvallisuussään-

nöstöä, joka sisältyy Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean 20 päivänä toukokuuta 1994 antamaan päätöslauselmaan MSC.36 (63), sellaisena kuin se on 29 päivänä huhtikuuta 1999;

11) *säännöllisellä liikennöinnillä* sarjaa aluksella tehtäviä matkoja, joilla hoidetaan kahden tai useamman saman sataman välistä liikennettä, tai sarjaa matkoja, jotka alkavat samasta satamasta kuin mihin ne päättyvät ilman, että alus käy välillä muussa satamassa, joko julkaistun aikataulun mukaisesti tai niin säännöllisesti tai usein, että matkoista muodostuu tunnistettavissa oleva järjestelmällinen sarja;

12) *todistuskirjoilla*:

a) kansainvälisillä matkoilla liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten osalta SOLAS-yleissopimuksen nojalla annettuja turvallisuuskirjoja sekä asianmukaisia varusteluetteloita ja tarvittaessa vapautuskirjoja ja liikennöintilupia; sekä

b) kotimaan matkoilla liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten osalta non-SOLAS-direktiivin mukaisesti annettuja turvallisuuskirjoja sekä asianmukaisia varusteluetteloita ja tarvittaessa vapautuskirjoja ja liikennöintilupia;

13) *vapautuskirjalla* SOLAS-yleissopimuksen I luvun osan B 12 säännön a kohdan vi alakohdan nojalla annettua todistuskirjaa;

14) *lippuvaltion hallinnolla* sen valtion toimivaltaisia viranomaisia, jonka lipun alla ro-ro-matkustaja-aluksella tai suurnopeusmatkustaja-aluksella on oikeus purjehtia;

15) *isäntävaltiolla* Euroopan yhteisön jäsenvaltiota, jonka satamaan tai satamasta ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus harjoittaa säännöllistä liikennettä;

16) *kansainvälisellä matkalla* merimatkaa Suomen satamasta Suomen ulkopuolella olevaan satamaan tai päinvastoin;

17) *kotimaan matkalla* matkaa merialueilla Suomen satamasta samaan tai toiseen Suomen satamaan;

18) *luokituslaitosdirektiivillä* alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista annettua neuvos-

ton direktiiviä 94/57/EY, sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 97/58/EY;

19) *hyväksytyllä laitoksella* laitosta, joka on hyväksytty luokituslaitosdirektiivin 4 artiklan mukaisesti;

20) *pätevällä tarkastajalla* virkamiestä tai muuta henkilöä, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on asianmukaisesti valtuuttanut suorittamaan todistuskirjojen myöntämiseen liittyviä katsastuksia ja tarkastuksia ja joka täyttää tarkastusdirektiivin liitteessä V tarkemmin esitetyt pätevyyttä ja riippumattomuutta koskevat vaatimukset.

4 a luku

Säännöllisen ro-ro-matkustaja- alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja- alusliikenteen turvallisuuden varmistaminen

17 a §

Luvun soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan ro-ro-matkustaja-aluksiin ja suurnopeusmatkustaja-aluksiin, jotka liikennöivät säännöllisesti Suomen satamaan tai satamasta.

Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta sellaisiin 1 momentissa tarkoitettuihin aluksiin, jotka liikennöivät pelkästään eräiden kotimaan matkoilla liikennöivien matkustaja-alusten turvallisuudesta annetun asetuksen (1307/1999) 5 §:ssä tarkoitettun B-, C- tai D-luokan alueella taikka Suomen sisävesillä.

17 b §

Perustarkastukset aluksilla

Ennen säännöllisen liikennöinnin aloittamista ro-ro-matkustaja-aluksella tai suurnopeusmatkustaja-aluksella valvontaviranomaisen on tarkastettava, että alus täyttää seuraavat vaatimukset:

1) sillä on lippuvaltion hallinnon tai sen puolesta toimivan hyväksytytyn laitoksen myöntämät voimassa olevat todistuskirjat;

2) se on katsastettu todistuskirjojen myöntämistä varten yhdenmukaistetussa katsastus- ja todistuskirjojen myöntämijärjestelmässä noudatettavista katsastusohjeista annetun Kansainvälisen merenkulkujärjestön yleiskokouksen päätöslauselman A.746(18) liitteinä olevien soveltuviin menettelyjen ja ohjeiden mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat 29 päivänä huhtikuuta 1999, tai muiden vastaavien menettelyjen mukaisesti;

3) se on hyväksytyn laitoksen säännöissä tai lippuvaltion hallinnon samanarvoisiksi hyväksymissä säännöissä täsmennettyjen luokitusvaatimusten mukainen rungon, koneiston sekä sähkö- ja hallintalaitteiden rakentamisen ja kunnossapidon osalta;

4) se on varustettu matkatietojen tallentimella.

Lisäksi on tarkastettava, että suomalainen ro-ro-matkustaja-alus ja muun sopimusvaltion lipun alla purjehtiva ro-ro-matkustaja-alus on määrättyjen luoteis-Euroopan ja Itämeren satamien välillä tapahtuvassa tai näihin satamiin tai näistä satamista suuntautuvassa säännöllisessä kansainvälisessä reittiliikenteessä liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten vakavuuden erityisvaatimuksista tehdyn sopimuksen (SopS 20/1997) vaatimusten mukainen.

17 c §

Perustarkastukset laivanisäntien ja lippuvaltioiden osalta

Ennen säännöllisen liikennöinnin aloittamista valvontaviranomaisen on tarkastettava, että laivanisännät, jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa säännöllistä liikennöintiä ro-ro-matkustaja-aluksella tai suurnopeusmatkustaja-aluksella, toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta tarkastusdirektiivin liitteen I mukaisia erityisvaatimuksia ja tämän lain 17 b §:n säännöksiä noudatetaan.

Valvontaviranomaisen on tarkastettava myös, että laivanisännät suostuvat etukäteen siihen, että isäntävaltiot ja sellaiset muut Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, joita asia merkittävässä määrin koskee, saavat suorittaa merellä sattuneiden onnettomuuksien tai vaaratilanteiden tutkinnan, osallistua siihen täysipainoisesti tai toimia yhteistyössä tässä tut-

kinnassa tarkastusdirektiivin 12 artiklan mukaisesti. Niin ikään valvontaviranomaisen on tarkastettava, että laivanisännät antavat sen käyttöön tällaisessa onnettomuudessa tai vaaratilanteessa osallisena olleen aluksensa matkatietojen tallentimesta saatavat tiedot.

Lisäksi valvontaviranomaisen on tarkastettava, että muun kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivan ro-ro-matkustaja-aluksen ja suurnopeusmatkustaja-aluksen lippuvaltio on hyväksynyt laivanisännän sitoumuksen täyttää 1 ja 2 momentin vaatimukset.

17 d §

Erityiset perustarkastukset

Ennen säännöllisen liikennöinnin aloittamista valvontaviranomaisen on suoritettava tarkastusdirektiivin liitteiden I ja III mukainen erityinen perustarkastus sen varmistamiseksi, että ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus täyttää säännöllisen liikennöinnin turvallista harjoittamista koskevat vaatimukset.

Valvontaviranomaisen on asetettava tarkastuksen suorittamiselle määräaika, joka on enintään yhden kuukauden kuluttua 17 b ja 17 c §:ssä tarkoitettujen perustarkastusten päätökseen saattamiseen tarvittavien todisteiden vastaanottamisesta.

17 e §

Erityissäännöksiä tarkastuksista

Jos tässä luvussa tarkoitettuun liikennöintiin verrattavaa liikennöintiä muualla harjoitavalla ro-ro-matkustaja-aluksella tai suurnopeusmatkustaja-aluksella aiotaan aloittaa tässä luvussa tarkoitettu liikennöinti Suomen satamaan tai satamasta, valvontaviranomaisen on otettava mahdollisimman suuressa määrin huomioon kyseiselle alukselle aikaisempaa säännöllistä liikennöintiä varten suoritettujen perustarkastukset ja erityiset perustarkastukset. Jos valvontaviranomainen hyväksyy nämä aikaisemmin suoritettujen tarkastukset ja ne soveltuvat uusiin liikennöintiolosuhteisiin, ei sen tarvitse soveltaa 17 b — 17 d §:ää ennen uuden liikennöinnin aloittamista.

Jos ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus, joka harjoittaa tässä luvussa tarkoitettua säännöllistä liikennöintiä Suomen satamasta tai satamaan, siirretään harjoittamaan säännöllistä liikennöintiä uudelle reitille ja jos valvontaviranomainen ja muut isäntävaltiot katsovat, että aluksen uuden reitin ominaisuudet ovat samanlaiset kuin entisen ja että alus täyttää kaikki kyseisen liikennöinnin turvallista harjoittamista koskevat vaatimukset, ei 17 b — 17 d §:ää tarvitse soveltaa. Valvontaviranomainen voi laivanisännän pyynnöstä vahvistaa etukäteen, että se pitää reittien ominaisuuksia samanlaisina.

Valvontaviranomainen voi sallia, että ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus odottamattomien olosuhteiden vuoksi korvataan pikaisesti toisella liikennepalvelujen jatkumisen turvaamiseksi, vaikkei 1 ja 2 momenttia voida soveltaa, jos asiakirjojen ja aluksen silmämääräinen tarkastus eivät anna aiheita epäillä liikennöinnin harjoittamisen turvallisuutta. Valvontaviranomaisen on tällöin saatettava 17 b — 17 d §:ssä tarkoitettut tarkastukset päätökseen kuukauden kuluessa korvaamisesta.

17 f §

Säännölliset erityistarkastukset ja muut tarkastukset

Valvontaviranomaisen on kerran 12 kuukaudessa tehtävä ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle tarkastusdirektiivin liitteen III mukainen erityistarkastus sekä säännöllisen liikennöinnin kuluessa tarkastus, jossa tarkastetaan riittävä määrä tarkastusdirektiivin liitteissä I, III ja IV tarkoitetuista seikoista sen varmistamiseksi, että alus täyttää kaikki liikennöinnin turvallista harjoittamista koskevat vaatimukset.

Valvontaviranomaisen on suoritettava erityistarkastus tarkastusdirektiivin liitteen III mukaisesti joka kerta, kun ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle tehdään huomattavia korjaus-, muutos- tai muuntamistöitä tai kun aluksen laivanisäntä tai lippu vaihtuu tai kun alus siirretään toiseen luokkaan. Alus voidaan kuitenkin vapa-

uttaa tässä momentissa säädetyistä erityistarkastuksesta, kun aluksen laivanisäntä tai lippu vaihtuu tai kun alus siirretään toiseen luokkaan, jos vaihto tai siirto ei vaikuta aluksen turvalliseen liikennöintiin ottaen huomioon alukselle aiemmin tehdyt tarkastukset.

Jos 1 momentissa tarkoitetuissa tarkastuksissa ilmenee tämän luvun vaatimuksiin liittyviä puutteita, jotka antavat aiheita liikennöinnin estämiseen, laivanisännän on korvattava kaikki tarkastuksiin liittyvät kustannukset.

17 g §

Yhteistoiminta isäntävaltioiden ja aluksen lippuvaltion kesken

Valvontaviranomaisen on tätä lukua soveltaessaan toimittava yhteistyössä säännöllistä liikennöintiä harjoittavan ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen muun isäntävaltion hallinnon sekä, jos alus ei ole suomalainen, sen lippuvaltion hallinnon kanssa.

Valvontaviranomaisen myöntämän tai tunnustaman vapautuskirjan asianmukaisuutta koskeva mahdollinen erimielisyys on ratkaistava ennen erityisen perustarkastuksen suorittamista.

Ulkomaisen suurnopeusmatkustaja-aluksen osalta valvontaviranomaisen on varmistettava, että lippuvaltio ottaa huomioon ihmishenkien, luonnonvarojen ja rannikolla tapahtuvan toiminnan suojelemiseksi annetut Suomen liikennöintirajoitukset ennen suurnopeussäännösten mukaisen liikennöintiluvan myöntämistä suurnopeusalukselle.

17 h §

Liikennöinnin estäminen

Jollei 2 momentissa toisin säädetä, valvontaviranomaisen on tehtävä päätös ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen säännöllisen liikennöinnin estämisestä Suomen satamaan tai satamasta seuraavissa tapauksissa:

1) 17 b ja 17 c §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa ei pystytä varmistamaan, että alus

täyttää mainituissa säännöksissä tarkoitetut vaatimukset;

2) 17 d ja 17 f §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, joista aiheutuu välitön vaara ihmishengelle, alukselle, sen laivaväelle tai matkustajille;

3) vaarallisten tai merta pilaavien aineiden aluskuljetuksiin liittyvistä ilmoitusvelvollisuuksista annetun asetuksen (869/1994), soveltuvin osin aluksen miehityksestä, laivaväen pätevyydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/1997) tai ro-ro-matkustaja-alusten turvallisuusjohtamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95, sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 179/98, noudattaminen todetaan laiminlyödyksi siten, että siitä aiheutuu välitön vaara ihmishengelle, alukselle, sen laivaväelle tai matkustajille; tai

4) ulkomaisen aluksen lippuvaltion hallinto ei ole neuvotellut valvontaviranomaisen kanssa 17 g §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen asioiden johdosta.

Jos ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus jo liikennöi säännöllisesti Suomen satamaan tai satamasta ja 1 momentissa mainituissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia 1 momentissa tarkoitettuja puutteita, jotka eivät aiheuta välitöntä vaaraa ihmishengelle, alukselle, sen laivaväelle tai matkustajille, valvontaviranomaisen on vaadittava laivanisäntää tekemään tarvittavat toimenpiteet niiden korjaamiseksi viipymättä tai tarkoin määritellyn kohtuullisen ajan kuluessa. Suoritettujen toimenpiteiden jälkeen valvontaviranomaisen on tarkastettava, että ne on tehty kaikilta osin tyydyttävällä tavalla. Jos niin ei ole tehty, valvontaviranomaisen on tehtävä päätös, jolla aluksen liikennöinti Suomen satamaan tai satamasta estetään.

Valvontaviranomaisen on kirjallisesti ilmoitettava laivanisännälle päätöksestä, jolla aluksen liikennöinti on estetty, ja annettava päätöksen perustelut.

17 i §

Suunnittelu hätätilanteiden varalle

Valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen laivanisäntä pitää

yllä ja toteuttaa yhtenäistä valmiusjärjestelmää koskevaa suunnittelua aluksilla sattuvien hätätilanteiden varalta.

17 j §

Tarkemmat säännökset ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten turvallisuuden varmistamisesta

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tämän luvun säännöksiin liittyen:

1) tässä luvussa tarkoitettuihin tarkastuksiin liittyvistä valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuuksista;

2) tarkastuksissa noudatettavista menettelyistä ja tarkastuksiin osallistujista;

3) tarkastuskertomuksesta ja sen antamisesta tiedoksi;

4) Euroopan yhteisön komissiolle ja Euroopan yhteisön ulkopuolisille maille tarkastusdirektiivin mukaan tehtävistä ilmoituksista;

5) hätätilanteiden varalle valmistautumisesta;

6) matkatietojen tallentimista ja niitä koskevista vapautuksista.

19 §

Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhaun vaikutus päätökseen

Oikaisuvaatimuksen tekeminen tai valitus ei estä 14 §:ssä tarkoitettujen aluksen pysäyttämistä, sen käytön rajoittamista eikä sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käytön kieltämistä koskevan päätöksen tai 17 h §:ssä tarkoitettujen ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen liikennöinnin estämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisuvaatimuksen tekijä tai valitusviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle, joka tämän lain voimaan tullessa liikennöi säännöllisesti

Suomen satamaan tai satamasta, on suoritettava 17 b ja 17 d §:ssä tarkoitettut tarkastukset viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun aluksen laivanisännän ja muun kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivan vastaavanlaisen aluksen lippuvaltion osalta on 17 c §:ssä tarkoitettut tarkastukset suoritettava viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Lain 17 b §:n 1 momentin 4 kohtaa sovelletaan, jollei SOLAS-yleissopimuksesta johdu aikaisempia päivämääriä, 1 päivästä helmikuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Olli-Pekka Heinonen*

Laki**alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (370/1995) 2 ja 19 §, sellaisena kuin niistä on 19 § laissa 1251/1997, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alusturvallisuudella* aluksen merikelpoisuutta, aluksen turvallista käyttöä ja turvalliseen käyttöön liittyviä johtamisjärjestelyjä, laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmää sekä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä;

2) *kotimaan liikenteellä* liikennettä kotimaan satamien välillä sekä risteilyalusliikennettä, jossa alus lähtee suomalaisesta satamasta ja palaa takaisin suomalaiseen satamaan; *sekä*

3) *laivanisännällä* sellaista aluksen omistajaa tai koko aluksen vuokraajaa, joka joko yksinään tai yhdessä toisten henkilöiden kanssa käyttää tosiasiallista määräämisvaltaa aluksen alusturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä; laivanisäntään rinnastetaan tässä laissa sellainen henkilö, joka sopimuksen perusteella tai muutoin tosiasiallisesti hoitaa aluksen alusturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alusturvallisuudella* aluksen merikelpoisuutta, aluksen turvallista käyttöä ja turvalliseen käyttöön liittyviä johtamisjärjestelyjä, laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmää sekä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä;

2) *kotimaan liikenteellä* liikennettä kotimaan satamien välillä sekä risteilyalusliikennettä, jossa alus lähtee suomalaisesta satamasta ja palaa takaisin suomalaiseen satamaan;

3) *laivanisännällä* sellaista aluksen omistajaa tai koko aluksen vuokraajaa, joka joko yksinään tai yhdessä toisten henkilöiden kanssa käyttää tosiasiallista määräämisvaltaa aluksen alusturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä; laivanisäntään rinnastetaan tässä laissa sellainen henkilö, joka sopimuksen perusteella tai muutoin tosiasiallisesti hoitaa aluksen alusturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä

4) *tarkastusdirektiivillä pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustajalusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi annettua neuvoston direktiiviä 1999/35/EY;*

5) *SOLAS-yleissopimuksella vuoden 1974 kansainvälistä yleissopimusta ihmishengen turvallisuudesta merellä (SopS 11/1981), sellaisena kuin se on 29 päivänä huhtikuuta 1999;*

6) non-SOLAS-direktiivillä matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annettua neuvoston direktiiviä 98/18/EY;

7) ro-ro-matkustaja-aluksella meriliikenteeseen yli 12 matkustajalle tarkoitettua matkustaja-alusta, joka on suunniteltu siten, että maantie- tai raideajoneuvojen ajo-kuormaus ja -purkaminen on mahdollista;

8) suurnopeusmatkustaja-aluksella SOLAS-yleissopimuksen X luvun 1 säännössä määriteltyä suurnopeusalusta, joka kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa;

9) matkustajalla jokaista muuta henkilöä kuin:

a) aluksen päällikköä ja laivaväkeen kuuluvia tai muita missä ominaisuudessa tahansa alukseen toimeen otettuja tai siinä aluksen lukuun työskenteleviä henkilöitä; ja

b) alle vuoden ikäisiä lapsia;

10) suurnopeusalussäännöstöllä suurnopeusalusten kansainvälistä turvallisuussäännöstöä, joka sisältyy Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean 20 päivänä toukokuuta 1994 antamaan päätöslauselmaan MSC.36 (63), sellaisena kuin se on 29 päivänä huhtikuuta 1999;

11) säännöllisellä liikennöinnillä sarjaa aluksella tehtäviä matkoja, joilla hoidetaan kahden tai useamman saman sataman välistä liikennettä, tai sarjaa matkoja, jotka alkavat samasta satamasta kuin mihin ne päätyvät ilman, että alus käy välillä muussa satamassa, joko julkaistun aikataulun mukaisesti tai niin säännöllisesti tai usein, että matkoista muodostuu tunnistettavissa oleva järjestelmällinen sarja;

12) todistuskirjoilla:

a) kansainvälisillä matkoilla liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten osalta SOLAS-yleissopimuksen nojalla annettuja turvallisuuskirjoja sekä asianmukaisia varusteluetteloita ja tarvittaessa vapautuskirjoja ja liikennöintilupia; sekä

b) kotimaan matkoilla liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten osalta non-SOLAS-direktiivin mukaisesti annettuja turvallisuuskirjoja sekä asianmukaisia varusteluetteloita ja tarvittaessa vapautuskirjoja ja liikennöintilu-

pia;

13) vapautuskirjalla SOLAS-yleissopimuksen I luvun osan B 12 säännön a kohdan vi alakohdan nojalla annettua todistuskirjaa;

14) lippuvaltion hallinnolla sen valtion toimivaltaisia viranomaisia, jonka lipun alla ro-ro-matkustaja-aluksella tai suurnopeusmatkustaja-aluksella on oikeus purjehdittaa;

15) isäntävaltiolla Euroopan yhteisön jäsenvaltiota, jonka satamaan tai satamasta ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus harjoittaa säännöllistä liikennettä;

16) kansainvälisellä matkalla merimatkaa Suomen satamasta Suomen ulkopuolella olevaan satamaan tai päinvastoin;

17) kotimaan matkalla matkaa merialueilla Suomen satamasta samaan tai toiseen Suomen satamaan;

18) luokituslaitosdirektiivillä alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista annettua neuvoston direktiiviä 94/57/EY, sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 97/58/EY;

19) hyväksytyllä laitoksella laitosta, joka on hyväksytty luokituslaitosdirektiivin 4 artiklan mukaisesti;

20) pätevällä tarkastajalla virkamiestä tai muuta henkilöä, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on asianmukaisesti valtuuttanut suorittamaan todistuskirjojen myöntämiseen liittyviä katsastuksia ja tarkastuksia ja joka täyttää tarkastusdirektiivin liitteessä V tarkemmin esitetyt pätevyytät ja riippumattomuutta koskevat vaatimukset.

4 a luku

Säännöllisen ro-ro-matkustaja- alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja- alusliikenteen turvallisuuden varmistami- nen

(uusi luku)

19 §

Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhaun vaikutus päätökseen

Oikaisuvaatimuksen tekeminen tai valitus ei estä 14 §:ssä tarkoitetun aluksen pysäyttämistä, sen käytön rajoittamista eikä sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käytön kieltämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisupäätöksen tekijä tai valitusviranomainen toisin määrää.

19 §

Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhaun vaikutus päätökseen

Oikaisuvaatimuksen tekeminen tai valitus ei estä 14 §:ssä tarkoitetun aluksen pysäyttämistä, sen käytön rajoittamista eikä sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käytön kieltämistä koskevan päätöksen tai 17 h §:ssä tarkoitetun ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen liikennöinnin estämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisupäätöksen tekijä tai valitusviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle, joka tämän lain voimaan tullessa liikennöi säännöllisesti Suomen satamaan tai satamasta, on suoritettava 17 b ja 17 d §:ssä tarkoitetut tarkastukset viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun aluksen laivanisännän ja muun kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivan vastaavanlaisen aluksen lippuvaltion osalta on 17 c §:ssä tarkoitetut tarkastukset suoritettava viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Lain 17 b §:n 1 momentin 4 kohtaa sovelletaan, jollei SOLAS-yleissopimuksesta johdu aikaisempia päivämääriä, 1 päivästä helmikuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetus

säännöllisen ro-ro-matkustaja-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisuuden varmistamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä, säädetään 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/1994) 1 luvun 8 §:n 2 momentin sekä alusturvallisuuden valvonnasta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (370/1995) 17 j §:n nojalla, sellaisina kuin ne ovat, edellinen laissa 924/1998 ja jälkimmäinen laissa /20 :

1 §

Erityistarkastusten suorittaminen

Valvontaviranomaisen on tehtävä ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 17 d ja 17 f §:ssä tarkoitetut erityistarkastukset yhteistyössä toisen mahdollisen isäntävaltion hallinnon pätevien tarkastajien kanssa. Laivanisännän pyynnöstä on erityistarkastukseen kutsuttava aluksen sellaisen lippuvaltion, joka ei ole isäntävaltio, hallinnon edustaja.

Valvontaviranomainen voi pyydettyään suorittaa tarkastuksen toisen asianomaisen isäntävaltion puolesta tai pyytää tätä suorittamaan tarkastuksen omasta puolestaan.

Suunnitellessaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 17 d tai 17 f §:n mukaisesti tehtävää tarkastusta valvontaviranomaisen on otettava aluksen liikennöinti- ja huoltoaikataulu asianmukaisella tavalla huomioon.

2 §

Tarkastuksissa noudatettava muu lainsäädäntö

Jollei alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 4 a luvussa tai tässä asetuksessa toisin säädetä, ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 4 a luvussa tarkoitetuissa tarkastuksissa noudatetaan soveltuvin osin ulkomaisten alusten tarkastuksesta Suomessa annettua asetusta (325/1997), alusten katsastuksista annettua asetusta (1123/1999) ja kotimaan liikenteessä olevan aluksen osalta myös eräiden kotimaan matkoilla liikennöivien matkustaja-alusten turvallisuudesta annettua asetusta (1307/1999).

3 §

Tarkastustulosten ilmoittaminen

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava viipymättä laivanisännälle kirjallisesti alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 17 b—17 d ja 17 f §:n nojalla tehtyjen tarkastusten tulokset.

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava 17 d ja 17 f §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa havaitsemistaan puutteista toisen isäntävaltion hallinnolle sekä ulkomaisen aluksen lippuvaltiolle, jos tämä ei ole isäntävaltio.

4 §

Tarkastuskertomus

Valvontaviranomaisen on laadittava kertomus alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 17 d ja 17 f §:ssä tarkoitetuissa erityis-tarkastuksissa tehdyistä havainnoista.

Valvontaviranomaisen on toimitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle jäljennös 1 momentissa tarkoitettua tarkastuskertomuksesta, jollei ole sovittu siitä, että toinen isäntävaltio toimittaa jäljennöksen.

5 §

Erimielisyydestä ilmoittaminen

Jos isäntävaltioiden kesken on erimielisyyttä alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 17 b §:n ja 17 c §:n 1 ja 2 momentin soveltamisesta, valvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava komissiolle erimielisyyden syyt, jollei toisen isäntävaltion hallinto tee tällaista ilmoitusta.

6 §

Suunnittelu hätätilanteiden varalle

Valvontaviranomaisen on yhtenäistä valmiusjärjestemää koskevan suunnittelun varmistamista varten toimittava Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) päätöslauselman A.852(20) mukaisesti. Jos isäntävaltiona on

muukin Euroopan yhteisön jäsenvaltio, valvontaviranomaisen on sen hallinnon kanssa hyväksyttävä suunnitelma kullekin reitille.

7 §

Matkatietojen tallennin

Matkatietojen tallentimen on oltava Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) yleiskokouksen 27 päivänä marraskuuta 1997 antaman päätöslauselman A.861 (20) suoritusarvostandardien sekä Kansainvälisen sähkötekniikan toimikunnan (IEC) standardissa n:o 61996 asetettujen testausstandardien mukainen.

Merenkululaitos voi esittää vapautuksen myöntämistä joistakin ennen 29 päivää huhtikuuta 1999 rakennetuille ro-ro-matkustaja-aluksille ja suurnopeusmatkustaja-aluksille asennettavia matkatietojen tallentimia koskevista vaatimuksista. Vapautus edellyttää tarkastusdirektiivin 16 artiklassa säädetyn menettelyn noudattamista.

8 §

Ilmoitukset Euroopan yhteisön ulkopuolisille maille

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 4 a lukuun ja tähän asetukseen perustuvista laivanisännille asetettavista vaatimuksista niille Euroopan yhteisön ulkopuolisille maille, jotka lippuvaltiona tai isäntävaltion tavoin ovat vastuussa mainittujen säännösten soveltamisalaan kuuluvasta Suomen sataman ja Euroopan yhteisön ulkopuolisen valtion sataman välisestä liikenteestä.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.